

Emissies naar lucht door de energievoorziening, 1990-2010

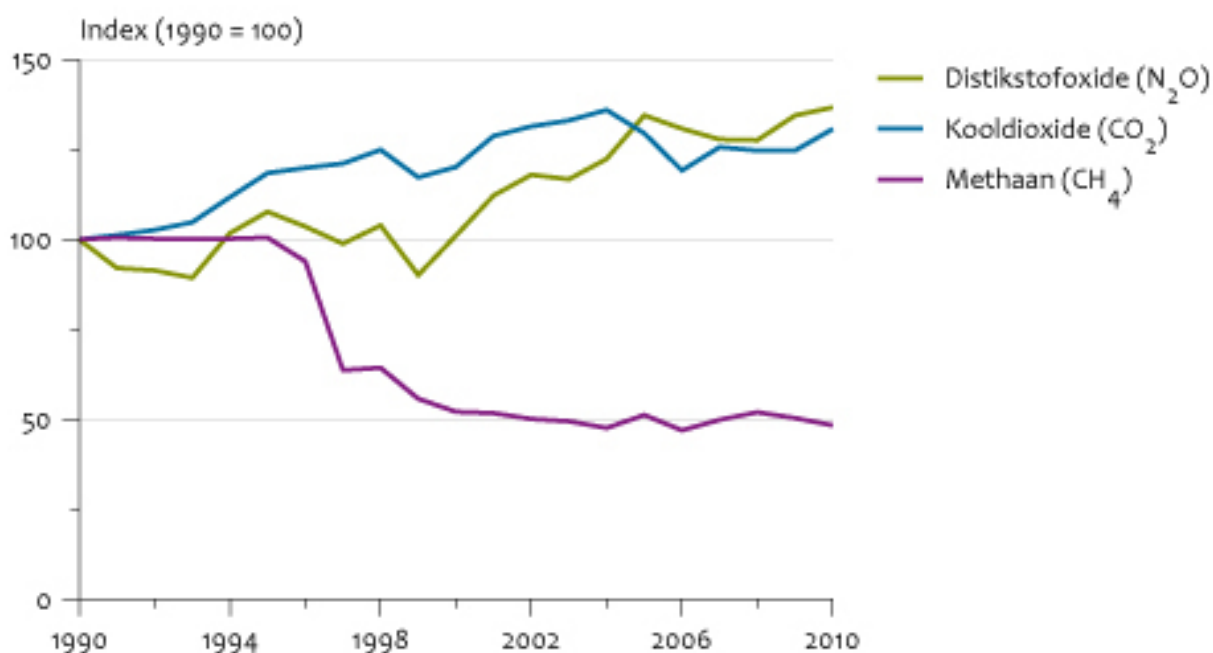
Indicator | 1 mei 2012

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

De emissies van vrijwel alle belangrijke stoffen door de energievoorziening zijn in de periode 1990-2010 afgenomen.

[figuurgroep]

Emissie broeikasgassen naar lucht door energievoorziening

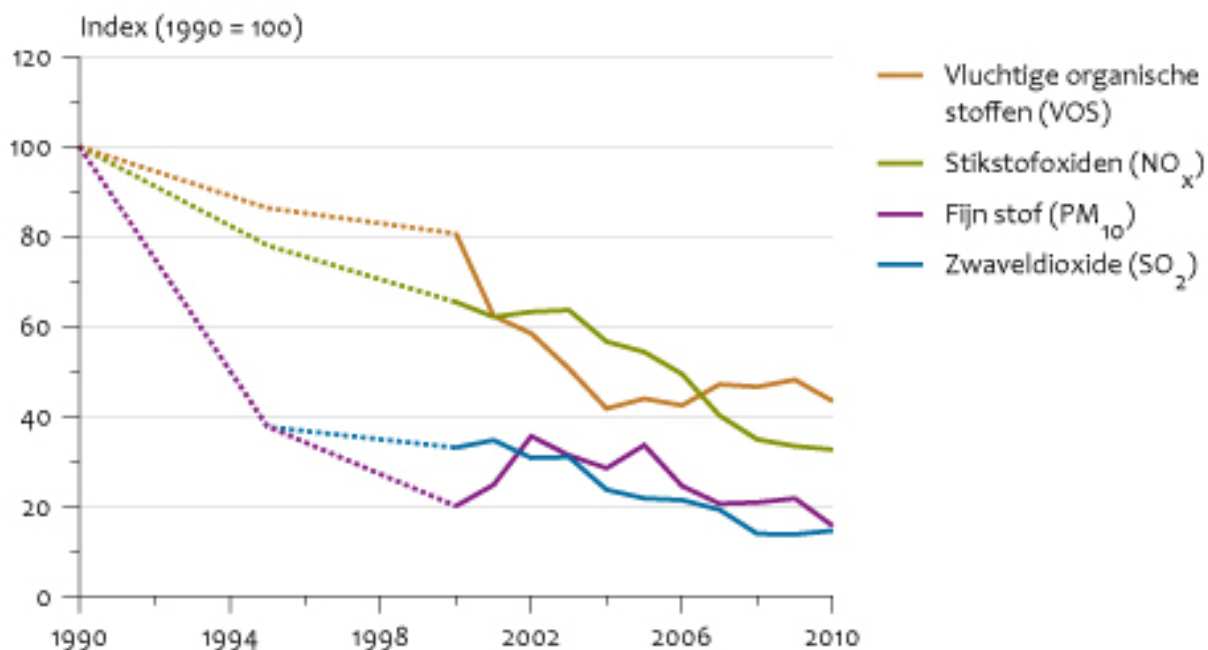

Bron: Emissieregistratie.

CBS/apr12/0121
www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xls\)](#) [3]

Emissie verzurende stoffen door energievoorziening

Bron: Emissieregistratie.

CBS/apr21/0121
 www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

- [Download figuur](#) [4]
- [Download data \(xls\)](#) [5]

[/figuurgroep]

De emissies van kooldioxide afhankelijk van elektriciteitsproductie en de invoer van elektriciteit

Door een hogere elektriciteitsproductie en een lagere invoer van elektriciteit is de emissie van CO₂ in de periode 1990-2004 met bijna 30% toegenomen. Daarna nam de emissie weer af doordat weer meer elektriciteit werd ingevoerd. De cijfers na 2006 geven een vertekend beeld doordat vanaf 2007 een energiecentrale is overgeheveld van de chemische industrie naar de energievoorziening.

Emissies kooldioxide in 2010 gestegen ten opzichte van 2009

Door een toegenomen elektriciteitsproductie zijn de emissies van CO₂ in 2010 gestegen ten opzichte van 2009. De emissies van de overige stoffen zijn vrijwel gelijk gebleven.

Emissie van methaan

CH₄ komt vooral vrij bij de winning van olie en aardgas. Er worden maatregelen getroffen om de emissie te laten afnemen.

Bronnen van de emissies

De emissies worden veroorzaakt door:

- De verbranding van fossiele brandstoffen of biomassa bij de elektriciteitsvoorziening en warmteproductie.
- De winning van gas en olie, zowel op het land als bij de zeeconcessies
- Het transport en de distributie van energiedragers.
- [indicator=nl0019]

Emissies van ammoniak en koolmonoxide

De emissie van ammoniak door de energievoorziening is gering. Omdat in 1990 in de bestanden van de Emissieregistratie de emissie nul is, kunnen de emissies in de figuur met de index 1990=100 niet worden opgenomen. In de downloadgegevens onder de grafiek zijn deze wel opgenomen, evenals de emissies van koolmonoxide die in de periode 1990-2010 een nogal grillig verloop hebben.

Referenties

- CBS (2012). [StatLine: IPCC-emissies naar lucht: doelgroep energievoorziening](#) [6]. CBS, Den Haag/Heerlen.
- CBS (2012). [StatLine: NEC-emissies naar lucht door de energievoorziening](#) [7]. CBS, Den Haag/Heerlen.
- Emissieregistratie (2012). Jaarcijfers 2010. RIVM, Bilthoven; PBL, Bilthoven; CBS, Den Haag; Rijkswaterstaat-Waterdienst, Lelystad; Alterra, Wageningen; Agentschap NL, Utrecht en TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht. <http://www.emissieregistratie.nl> [8].

Relevante informatie

- [indicator=nl0020]
- [indicator=nl0387]
- [indicator=nl0120]
- [indicator=nl0082]
- Recente emissiecijfers en beschrijvingen van gehanteerde berekeningswijzen (meta-informatie) kunnen in detail bekeken worden op de website van de [Emissieregistratie](#) [8].

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Emissies naar lucht door de energievoorziening

Omschrijving

Emissies van broeikasgassen (kooldioxide (CO₂), methaan (CH₄), distikstofoxide (N₂O) en perfluorkoolwaterstoffen (PFK's), chloorfluorkoolwaterstoffen (CFK's) en zwavelhexafluoride (SF₆)) en NEC-emissies van verzurende en grootschalige luchtverontreinigende stoffen (Zwavel dioxide (SO₂), stikstofoxiden (NO_x), fijn stof (PM₁₀), vluchtige organische stoffen, exclusief methaan (VOS) en koolmonoxide (CO) in de energievoorziening.

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek, in samenwerking in de Emissieregistratie (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Planbureau voor de Leefomgeving, Centraal Bureau voor de Statistiek, Rijkswaterstaat-Waterdienst-Dienst Water en gebruik, Wageningen Universiteit-Iterra, Agentschap NL, TNO, Deltares).

Berekeningswijze

De emissiegegevens voor de verzurende en grootschalige luchtverontreiniging zijn gepresenteerd volgens de sectorindeling van de NEC-richtlijn. Voor de stationaire bronnen komt een deel van de emissiegegevens uit de individuele milieujaarverslagen van bedrijven. Het overige deel wordt bijgeschat op basis van statistische gegevens uit onder andere de energiestatistieken, productiestatistieken van het CBS. De emissiecijfers voor de broeikasgassen zijn berekend volgens de IPCC-methode. Een deel van de emissiecijfers worden overgenomen uit milieujaarverslagen; de overige emissiecijfers worden berekend en bijgeschat. Voor een uitgebreide beschrijving van de berekeningsmethoden wordt verwezen naar de methodebeschrijvingen op de website van de [Emissieregistratie](#) [9]

Basistabel

Alle data opvraagbaar op [Emissieregistratie](#) [8] Verder: CBS-StatLine: [IPCC-emissies naar lucht](#) [6] CBS-StatLine: [NEC-emissies naar lucht](#) [7]

Geografisch verdeling

Nederland, provincie, postcode, 5*5 km² (kaart)

Andere variabelen

Belasting oppervlaktewater, bodem-emissies, emissies oppervlaktewater, lucht-emissies, lucht-emissies volgens IPCC In totaal circa 300 stoffen Circa 1600 emissie-oorzaken en circa 1000 (individuele) puntbronnen

Verschijningsfrequentie

In mei definitieve cijfers t-2; in september voorlopige cijfers t-1

Achtergrondliteratuur

Methoden: op de website van [Emissieregistratie](#) [9] achter Overzicht documenten Begrippen: op de website van [Emissieregistratie](#) [9] achter Begrippenlijst

Opmerking

De emissiegegevens voor de verzurende en grootschalige luchtverontreiniging zijn gepresenteerd volgens de sectorindeling volgens de NEC-richtlijn. Voor de stationaire bronnen komt een deel van de emissiegegevens uit de individuele milieujarverslagen van bedrijven. Het overige deel wordt bijgeschat op basis van statistische gegevens uit onder andere de energiestatistieken, productiestatistieken van het CBS. Zie voor de NEC-indeling [indicator=nl0107]De emissiecijfers voor de broeikasgassen zijn berekend volgens de IPCC-methode. Zie [indicator=nl0170], voor een toelichting op de IPCC-emissies.De emissie van ammoniak door de energievoorziening is gering. Omdat in 1990 in de bestanden van de Emissieregistratie de emissie nul was, kunnen de emissies in de figuur met de index 1990=100 niet worden opgenomen. In de downloadgegevens onder de grafiek zijn deze wel opgenomen, evenals de emissies van koolmonoxide die in de periode 1990-2008 een nogal grillig verloop hebben.De cijfers over 2010 zijn gebaseerd op voorlopige energie- en productiestatistieken van het CBS. In maart 2012 worden de definitieve emissiecijfers vastgesteld

Betrouwbaarheids codering

C (Gemiddeld; afhankelijk van emissieoorzaak en stof)

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2012). [Emissies naar lucht door de energievoorziening, 1990-2010](#) [10] (indicator 0121, versie 19 , 1 mei 2012). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL:<https://www.clo.nl/indicatoren/nl012119>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0121> [2]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0121_001g_clo_19_nl.jpg [3]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0121-001g-clo-19-nl.xls> [4]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0121_002g_clo_19_nl.jpg [5]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0121-002g-clo-19-nl.xls> [6] <http://statline.cbs.nl/StatWeb/table.asp?STB=G1.G2&LA=nl&DM=SLNL&PA=70946ned&D1=a&D2=0,11&D3=a&HDR=T> [7] <http://statline.cbs.nl/StatWeb/table.asp?STB=G1.G2&LA=nl&DM=SLNL&PA=70947ned&D1=a&D2=0,11&D3=a&HDR=T> [8]
<http://www.emissieregistratie.nl/> [9]
[http://www.emissieregistratie.nl/ERPUBLIEK/misc/Documenten.aspx?ROOT=\Lucht%20\(Air\)](http://www.emissieregistratie.nl/ERPUBLIEK/misc/Documenten.aspx?ROOT=\Lucht%20(Air)) [10]
<https://www.clo.nl/indicatoren/nl012119>